

تحلیل و بررسی تحولات ارزش اثباتی سوگند در قوانین جزایی ایران

(نوع مقاله: علمی - پژوهشی)

عادل ساریفانی^۱

رقیه ماستری فراهانی*

چکیده

سوگند به عنوان دلیل اثبات جرایم در حقوق جزای ایران تحولات گسترده‌ای را پشت‌سر گذاشته است. قبل از انقلاب، سوگند منحصر به جرم‌انگاری سوگنددروغ در دعوی حقوقی بود. پس از انقلاب، تا قبل از تصویب قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، منحصر به نفی یا اثبات قصاص و دیه بوده است و به صورت پراکنده در مواد مختلف آمده بود. اما تصویب قانون مذکور تحول بزرگی در نقش سوگند به عنوان دلیل اثبات جرایم ایجاد کرد. این مقاله به بررسی و تحلیل تحولات ارزش اثباتی سوگند در قوانین جزایی ایران پرداخته است. بررسی‌ها حاکی از آن است که نقش سوگند در ادله اثبات جرایم در طول تاریخ قانون‌گذاری ایران از قبل از انقلاب و تصویب قانون مجازات عمومی در سال ۱۳۰۴ تا سال ۱۳۹۲ تحولات زیادی داشته و بسیار توسعه یافته است و نقش سوگند از انحصار در حوزه جرم‌انگاری سوگنددروغ، قبل از انقلاب و تأثیر در نفی یا اثبات قصاص و دیه پس از انقلاب، به تأثیر در نفی و یا اثبات قصاص، دیه، ارش و اثبات ضرر و زیان ناشی از جرم در سال ۱۳۹۲ توسعه یافته است. برای اولین بار در قانون مجازات اسلامی ۱۳۹۲، ادله اثبات جرایم در یک بخش به صورت مستقل تدوین شد و ده ماده به سوگند اختصاص یافت. با بررسی مواد ده‌گانه ابداعی قانون‌گذار، شرایط حاکم بر سوگند برای اولین بار شناسایی و مورد بررسی قرار گرفت.

کلیدواژه‌ها: سوگند، دلیل، ارزش اثباتی، قوانین جزایی

1. استاد گروه حقوق جزا و جرم‌شناسی، دانشکده حقوق، دانشگاه قم، قم، ایران

* پژوهشگر پژوهشکده حقوق و قانون ایران، تهران، ایران (نویسنده مسئول)